

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550¹

ปภาวรินทร์ สามารต์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พบว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว นั้นถือว่าเป็นปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งผู้ถูกระทำ ความรุนแรงนั้น มักจะเป็นเด็ก สตรี คนชรา หรือผู้มีความอ่อนแอ ส่วนมากเป็นการกระทำความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา รองลงมา คือ การกระทำความรุนแรงระหว่างบิดา มารดา และบุตร และระหว่างบิดาเลี้ยง มารดาเลี้ยงและบุตรเลี้ยง สาเหตุที่ใช้ความรุนแรงมากที่สุด คือ การใช้ความรุนแรงทางร่างกายมากที่สุด รองลงมา คือ ความรุนแรงทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ การกระทำความรุนแรงในแต่ละปีมีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเทียบกับจำนวนการดำเนินคดีอาญาจากสาเหตุดังกล่าว เนื่องมาจากผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงไม่กล้าที่จะร้องขอความช่วยเหลือหรือดำเนินคดีกับบุคคลในครอบครัว เพราะกลัวจะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี และกลัวที่จะเสียชื่อเสียง ในขณะที่เดียวกัน แม้ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะกล้าดำเนินคดีกับบุคคลในครอบครัวก็ตาม แต่สังคมภายนอกและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังมีทัศนคติที่ว่า เรื่องราวดังกล่าวเป็นเพียงการกระทบกระทั่งกันระหว่างครอบครัว และถือเป็นเรื่องส่วนตัว อีกทั้งยังเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนละเอียดอ่อน เกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิดมีลักษณะพิเศษ การใช้มาตรการบังคับตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีเจตนามุ่งเน้นลงโทษ ผู้กระทำความผิดมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟูกับผู้กระทำความผิดไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวได้ ทั้งไม่อาจจะป้องกันไม่ให้เกิดกระทำความผิดซ้ำอีก เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ปกป้องคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จึงทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ได้เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ คุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงหรือผู้กระทำความรุนแรง ให้ได้รับการเยียวยาความเสียหาย และกำหนดมาตรการทางกฎหมายแทนที่ที่การลงโทษทางอาญา เช่น ฟื้นฟู บำบัด รักษา คุมความประพฤติผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอัน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ พัชรดา เอื้อวรรณกิจ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีดา โชติमानนท์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยาบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป็นเหตุให้เกิด การใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำแท้งกันไว้ ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาล กำหนด เพื่อเป็นการแก้ไขผู้กระทำความผิด ไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก เพื่อเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิด เป็นคนดี รักษาความสัมพันธ์อันดีและครอบครัวไว้ได้

ปัจจุบัน “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550” ได้มีผล บังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ที่มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อนเกี่ยวกับบุคคล ใกล้เคียง มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญามายังบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงไม่เหมาะสม เนื่องจาก กฎหมายอาญา มีการตีความอย่างเคร่งครัด และมีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว แม้จะพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ที่มีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทาง อาญาโดยทั่วไป แต่ก็มีข้อบกพร่องอีกหลายประการ อันควรได้รับการแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสามารถนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่ง

จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงทำให้พบว่า ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ในประเด็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาการกำหนดฐานความผิดที่ไม่เหมาะสมกับการทำความรุนแรงใน ครอบครัวยุคใหม่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 4 “ ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงใน ครอบครัวยุคใหม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ให้ความผิด ตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ไม่ลบเลือนความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ กฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 295 ด้วย ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้” ซึ่งตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ให้มีการกำหนดความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295 เป็นความผิดอันยอมความได้นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การกระทำความผิดต่อผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัว อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เป็นปัจจัยในการกระทำ ความผิด เช่น การถูกบังคับ ชูเชื้อญ ให้กระทำในลักษณะที่ผิดทำนองคลองธรรม จนเป็นเหตุให้ผู้กระทำ ความผิด ต้องกระทำความผิดด้วยเหตุอื่น เช่น การบันดาลโทสะ หรือเหตุจำเป็นหรือป้องกัน อันเป็นแห่ง เหตุการณ์ลดโทษ ประกอบกับผู้กระทำความผิด อาจเป็นเด็กหรือเยาวชน ที่อาจจะไม่มีความผิดหรือได้รับ โทษน้อยลง หรือใช้มาตรการอื่น ๆ ในการลงโทษ และ การกระทำความผิดดังกล่าว เช่น ฐานทำร้ายร่างกาย ไม่ถึงกับเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามมาตรา 391 ฐานทำร้ายร่างกายซึ่งความผิดนั้นมียุทธศาสตร์ตาม มาตรา 289 ตามมาตรา 296 ฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส ตามมาตรา 297 และทำ ร้ายร่างกายจนถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 290 ซึ่งความผิดดังกล่าวมีอัตราโทษสูงกว่า อัตราที่กำหนดโทษ

กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 หากมีการแก้ไขบทกำหนดโทษดังกล่าว ในมาตรา 4 เรื่องการกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดนั้น “หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ด้วย ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้” ควรมีการให้มีการแก้ไข บทกำหนดโทษ กำหนดการกระทำความผิดก็จะสามารถกำหนดฐานความผิดที่สูงขึ้น และอัตราโทษจำคุกที่สูงขึ้น แต่ยังคงอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ส่งผลให้ ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และผู้กระทำความผิด กลับคืนสู่สังคมและอยู่ร่วมกับสังคมและครอบครัวมากขึ้น ตามเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาความทับซ้อนของเขตอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 8 วรรคสอง “ในกรณีที่การกระทำความผิดตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง เป็นความผิดกรรมเดียว กับความผิดตามกฎหมายอื่น ให้ดำเนินคดีความผิดตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง ต่อศาลรวมไปกับความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นมีอัตราโทษสูงกว่าให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม” ผู้ศึกษาเห็นว่า ตามบัญญัติมาตรา 8 วรรคสอง นั้น การบัญญัติจำกัดเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ให้มีเขตอำนาจเฉพาะคดีที่ใช้ความรุนแรงที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 6,000 บาท ทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น ประกอบกับ การพิจารณาคดี การกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่ฟ้องเป็นหลายกรรมมารวมกัน กับความผิดฐานอื่น และหมายรวมถึงบุคคลอื่นทั่วไป โดยมีได้เฉพาะเจาะจงการพิจารณา ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ที่เป็นเด็กและเยาวชน เป็น ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ที่กระทำความผิด ตามกฎหมายอื่น นั้นมีอัตราโทษสูงกว่าที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องพิจารณาที่ศาลอื่น เช่น ศาลแขวง หรือศาลจังหวัด แต่เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชน กระทำความผิด ที่จะต้องพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งลักษณะการพิจารณาคดี ของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น มีความแตกต่างจากการพิจารณาของศาลอื่น กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 10 “ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดี ดังต่อไปนี้ (1) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด. . .” ตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้น ไม่มีการจำกัดฐานความผิด ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ที่จะต้องพิจารณาพิพากษา ในขณะเดียวกัน ตามมาตรา มาตรา 23 “ภายใต้บังคับมาตรา 24 ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า สองคนและผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็น องค์คณะพิจารณาคดีได้ . . .” ประกอบกับ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 26 “ภายใต้บังคับมาตรา 25 ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงและศาลยุติธรรมอื่น ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน และต้องไม่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลเกินหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจ

พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญาทั้งปวง” เห็นได้ว่า หากผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กระทำความผิดฐาน ความผิดทำร้ายร่างกาย หรือความผิดฐานอื่น ที่เหตุของการกระทำมาจาก การทำร้ายร่างกาย อันทำให้เป็นอุปสรรคในการพิจารณาคดีดังกล่าว ดังนั้น หากมีการแก้กฎหมายให้ชัดเจน ในเรื่องเขตอำนาจศาล และเป็นวิธีที่ทำให้ลดขั้นตอนที่ไม่ต้องส่งปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาล ไปให้ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ต้องวินิจฉัย เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มากยิ่งขึ้น หากกระทำความผิดและเป็นความผิดฐานอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ได้รับการพิจารณาพิพากษา ที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีความพร้อม ในด้านต่าง ๆ เช่น อำนาจการพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษา ห้องพิจารณา สำหรับเด็กและเยาวชน รวมไปถึง จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษาทนายความ ร่วมการพิจารณาคดี อันเป็นการพิจารณาคดีที่สอดคล้องกฎหมายแล้ว ผู้กระทำความผิดฐานความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ต้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น เช่น ศาลแขวง หรือศาลจังหวัด ซึ่งไม่มีความพร้อม สำหรับการพิจารณาคดี จึงเห็นควรให้ การกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งหมด โดยไม่ต้องให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาการคุ้มครองการเสนอข่าวของสื่อสารมวลชน ที่ขัดต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล กับผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 9 “เมื่อมีการแจ้งตามตรา 5 หรือมีการร้องทุกข์ตามมาตรา 6 แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ” ตามบทบัญญัติในมาตรา 9 ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่จะได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรานี้ ที่ผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อ ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ . . . ตามมาตรา 5 หรือ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับแจ้งตามมาตรา 5 แล้ว . . .ตามมาตรา 6 ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราวหรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในคดีตามพระราชบัญญัตินี้ จึงจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทย ย่อมได้รับความคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญ เสมอกัน ตามมาตรา 4 ประกอบมาตรา 28 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราวหรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความ

รุนแรง ในครอบครัวหรือผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จะได้รับความคุ้มครองจากการกระทำ ความผิดและผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยต้องผ่านเงื่อนไขดังกล่าว ตามมาตรา 5 และ มาตรา 6 ก่อน จึงจะได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา 9 จึงเป็นการขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ของ บุคคล ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรยกเลิกเงื่อนไขดังกล่าว เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความรุนแรงใน ครอบครัวได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ และห้ามมิให้กระทำ อีกทั้ง เป็นการกำหนดโทษที่น้อย จนเกินไป จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันมีการใช้อินเตอร์เน็ตที่เพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะมากขึ้นอีก และ สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดและสตรีที่ตกเป็นเหยื่อ อันทำให้เกิดความ เสี่ยงภัย เกิดความอับอาย หากมีการควบคุมและมีการเสนอข่าวของสื่อสารมวลชน เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด และผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถ กลับคืนสู่สังคมได้

จากที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาการกำหนดฐานความผิดที่ไม่เหมาะสมกับการกระทำความรุนแรง ในครอบครัว ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีเจตนารมณ์ที่จะ คุ้มครองบุคคลในครอบครัวจากผลกระทบอันเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้กระทำจะได้รับการฟื้นฟู บำบัดรักษา แทนการลงโทษทางอาญา เพื่อให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ ชีวิตอย่างปกติสุขกับคนในครอบครัว ดังนั้น ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น พระราชบัญญัตินี้มีแนวคิดหลักที่ว่าจะต้องไม่นำเอากฎหมายมาเป็นโทษกับครอบครัว และช่วยรักษาสภาพ ของครอบครัวให้ดีขึ้น ฉะนั้น การกำหนดฐานความผิดการกระทำความรุนแรง ในครอบครัวถือได้ว่าเป็น การนำเอากฎหมายมาเป็นโทษกับครอบครัว เนื่องจากว่า เมื่อกฎหมายได้กำหนดฐานความผิดเอาไว้ กฎหมายก็จะต้องกำหนดโทษสำหรับฐานความผิดนั้นขึ้นเสมอ เนื่องจากความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่อง ที่มีรายละเอียด มีลักษณะเฉพาะ และยังขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนหรือสังคมต่าง ๆ ด้วย อีกทั้งยัง เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลและสิทธิในครอบครัวตามหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิ เสรีภาพ ความ เสมอภาค ตามมาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองเอาไว้ ซึ่งสิทธิเหล่านี้ เกิดขึ้นและมีอยู่คู่กับความ เป็นบุคคลตามกฎหมายธรรมชาติ ซึ่งสิทธิของบุคคลตาม ธรรมชาตินั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม หมายถึง เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป สิทธิ ของบุคคลก็ปรับเปลี่ยนตามไปด้วย ส่งผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายนี้เกิดเป็นปัญหาตามมาเพราะการนำ กฎหมายไปบังคับใช้จะต้องอาศัยการตีความกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการกระทำความรุนแรงใน ครอบครัวและบุคคลในครอบครัว ว่าขอบเขตของการกระทำจะต้องมีลักษณะอย่างไร แค่นั้น เพียงใด จึงจะ เป็นเรื่องของความรุนแรง ในครอบครัวที่สามารถเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายนี้ได้ทั้งในเรื่องของการ

ดำเนินคดีในฐานความผิดนี้ และกระบวนการในเรื่องของวิธีการปฏิบัติในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย

2. ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาความทับซ้อนของเขตอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 8วรรคสอง เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นมีอัตราโทษสูงกว่า ให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวนี้มีความหมายว่า หากกรณีที่ใช้ความรุนแรงนั้นเป็นความผิดธรรมดา หรือการกระทำที่เป็นการใช้ความรุนแรงที่เป็นการกระทำความผิดอันเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นรวมอยู่ด้วย อีกทั้งการใช้ความรุนแรงดังกล่าวมีอัตราโทษจำคุกเกิน 6 เดือน หรือปรับเกิน 6,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความรุนแรง พ.ศ. 2550 นั้น ได้บัญญัติให้ศาลพิจารณาคดีดังกล่าวตามกฎหมายอื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่านอกจากการกระทำความผิดดังกล่าวนี้จะเป็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัวแล้ว การใช้ความรุนแรงถือเป็นกรณีที่ประมวลกฎหมายอาญา นั้นกำหนดให้เป็นความผิด และผู้ให้ความรุนแรงนั้นได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายอาญากำหนด ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จะได้รับการพิจารณาคดี ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ซึ่งขึ้นอยู่กับอัตราโทษของการกระทำความผิดนั้น โดยจะพิจารณาตามวิธีพิจารณาที่ศาลนั้นใช้บังคับ “ผู้ศึกษาเห็นว่า ตามบัญญัติมาตรา 8 วรรคสอง นั้น เป็นการบัญญัติหมายความว่าความรวมถึงบุคคลอื่นทั่วไป โดยมีได้เฉพาะเจาะจง การพิจารณา ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็น เด็กและเยาวชน เป็น ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำความผิดตามกฎหมายอื่น นั้นมีอัตราโทษสูงกว่าที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องพิจารณาที่ศาลอื่น เช่น ศาลแขวง หรือศาลจังหวัด แต่เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชน กระทำความผิด ที่จะต้องพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งลักษณะการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นมีความแตกต่างจากการพิจารณาของศาลอื่น กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 10 “ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดี ดังต่อไปนี้ (1) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด...” ตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้น ไม่มีการจำกัดฐานความผิด ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะต้องพิจารณาพิพากษา ในขณะเดียวกัน ตามมาตรา 23 “ภายใต้บังคับมาตรา 24 ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนและผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้...” ประกอบกับ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 26 “ภายใต้บังคับมาตรา 25 ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงและศาลยุติธรรมอื่น ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนและต้องไม่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลเกินหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มี

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญาทั้งปวง” เห็นได้ว่า หากผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและเป็นความผิดฐานอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หากได้รับการพิจารณาพิพากษาที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น อำนาจการพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษา ห้องพิจารณาสำหรับเด็กและเยาวชน รวมไปถึง จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษากฎหมาย ร่วมการพิจารณาคดี อันเป็นการพิจารณาคดีที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว หากผู้กระทำความผิด เป็นเด็กหรือเยาวชน กระทำความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ต้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น เช่น ศาลแขวงหรือศาลจังหวัด ซึ่งไม่มีความพร้อมสำหรับการพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชน ควรจะได้รับการพิจารณา พิพากษา จากศาลที่มีความชำนาญเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะ เพราะการใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นปัญหาดังกล่าวมีความละเอียดและซับซ้อน อีกทั้งสิ่งที่สำคัญที่สุดของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น คือ การรักษาความสัมพันธ์อันดี เพื่อธำรงรักษาครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญไว้ โดยศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นมีการกระบวนงานที่เน้นการเจรจา ไกล่เกลี่ย เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในครอบครัว และศาลสามารถใช้มาตรการที่จะคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และมีมาตรการเพื่อที่จะป้องกันการกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นกระบวนการและมาตรการ ซึ่งศาลยุติธรรมนั้นไม่มี และนอกจากนี้แล้ว หากพิจารณา ตามคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีคดีชั้นอุทธรณ์ที่เห็นว่า การฟ้องคดีฐานกระทำความรุนแรง ในครอบครัวรวมมากับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่า ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล แล้วหากศาลอื่นเห็นว่า คดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว อันเป็นเหตุต้องมีการโอนคดี ให้อยู่ในเขตอำนาจศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีตามมาตรา 19/1 แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าของ การพิจารณาคดี ดังนั้น การที่บทบัญญัติดังกล่าวที่ให้การใช้ความรุนแรงในครอบครัวนั้นสามารถพิจารณาได้ตามอัตราโทษของการใช้ความรุนแรงนั้นสามารถได้รับความพิจารณาจากศาลอย่างหลากหลายโดยใช้กฎหมายอื่น ย่อมส่งผลให้การแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้

3.ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการคุ้มครอง การเสนอข่าว ของ สื่อสารมวลชน ที่ขัดต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล กับผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำความรุนแรง ในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 9 เจตนารมณ์ของกฎหมาย มุ่งที่จะคุ้มครองความเป็นครอบครัว ดังนั้น ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งถือเป็นเรื่องส่วนตัว การที่จะลงพิมพ์หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน จึงห้ามมิให้กระทำ แต่การคุ้มครองดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งเรื่องตามมาตรา 5 หรือร้องทุกข์ ตามมาตรา 6 ก่อน ในกรณีดังกล่าวนี้ เมื่อกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว โดยมุ่งที่จะให้ครอบครัวสามารถกลับมาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในกรณีดังกล่าวนี้ เมื่อกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะให้

ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว โดยมุ่งที่จะให้ครอบครัว สามารถกลับมาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรยกเลิกเงื่อนไขดังกล่าว เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ และห้ามผู้ใดเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสารสนเทศประเภทใดโดยเจตนา อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ แก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ถูกระทำความรุนแรง รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในครอบครัวในคดี ตามพระราชบัญญัตินี้ อีกทั้ง เป็นการกำหนดโทษที่น้อยจนเกินไป จะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน มีการใช้อินเตอร์เน็ต ที่เพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะมากขึ้นอีก และสามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้ถูกระทำเป็นเด็กและสตรีที่ตกเป็นเหยื่อ อันจะให้เกิดความเสียหาย เกิดความอับอาย หากมีการควบคุมและมีการเสนอข่าวของสื่อสารมวลชน เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ข่มขู่ลงผลเสีย ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถ กลับคืนสู่สังคมได้

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน, 2550.

อเนก อะนันทวรรณ, "ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550",วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม มิถุนายน 2562) : หน้า 209-231

สมเกียรติ ลีเมเทียมเจริญ. เขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีการกระทำความรุนแรงใน ครอบครัวที่ฟ้องรวม มากับความผิดตามกฎหมายอื่น. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ประคอง เตกฉัตร. "การคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว." ดุลพาห 59, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2555): 162-168.